

Subjekt

Ačkoliv latinské slovo *subiectum* znamenalo dlouho právě opak toho, co pro nás (a pro Němce) znamená dnes, totiž objekt, předmět (zvláštnost tohoto slova spočívá na jeho dvojí etymologii, totiž na možnost jeho odvození od slovesa *sub-iaceo*, stejně jako od slovesa *sub-iacio*, protože z obou sloves pak vznikl jeden tvar *subicio*, což ostatně také bylo ve staré němčině přítomno ve dvojím překladu, totiž *Gegenstand* a dnes již neužívané *Gegenwurf*), vlivem několika generací německých filosofů bylo s definitivní platností významem, tj. pojmově určeno jako non-objekt, ne-předmět *ex definitione*. Ačkoliv tedy všechno jakoby nasvědčuje tomu, že toho slova užíváme, jako bychom ze subjektu přece jenom chtěli učinit zase jenom objekt (a možná, že jinak než takto tomu někteří lidé ještě dlouho nebudou schopni porozumět), musíme si stále připomínat, že subjekt rozhodně není „ono“, nýbrž pouze „ty“ nebo „já“. Přitom si také musíme stále připomínat, že skutečným subjektem (tedy skutečným, pravým „já“) se žádný člověk nestal a nemohl stát bez asistence druhých lidí jakožto subjektů, tedy druhých „já“. To nám ukazuje, že nikdo není subjektem (tedy „já“) sám sebou a jakoby samozřejmě, nýbrž že se - lidským - subjektem musí teprve stát, a to ne jednou provždy, nýbrž že se jím musí vždy znovu stávat. Být subjektem není tedy na lidské úrovni trvalou kvalitou, nýbrž ustavičně se obnovujícím úkolem. Proto také můžeme říci, že člověk nikdy lidským subjektem jednoznačně a úplně (dohotoveně, dokonane) není, že není jsoucnem (nýbrž že jako subjekt je ze sebe vykloněn do budoucnosti).

(Písek, 931205-2.)